

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 23. martā
(OR. fr)

7331/22

CLIMA 120
ENV 252
AGRI 109
FORETS 18
ONU 41
CODEC 334

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Pakete "Gatavi mērķrādītājam 55 %: lauksaimniecības aspekti ZIZIMM regulas pārskatīšanā <i>viadoķļu apmaiņa</i>

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts sagatavota piezīme par minēto tematu, kuru paredzēts izskatīt Padomes (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) 2022. gada 7. aprīļa sanāksmē.

Prezidentvalsts sagatavota informatīva piezīme Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2022. gada 7. aprīļa sanāksmei

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko attiecībā uz darbības jomu, izpildes noteikumu vienkāršošanu, dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu un apņemšanos zemes izmantojuma, mežsaimniecības un lauksaimniecības sektorā līdz 2035. gadam kopīgi panākt klimatneitralitāti groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresu apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999.

Eiropas Komisija 2021. gada 14. jūlijā publicēja visaptverošu tiesību aktu paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %", kuras mērķis ir panākt, lai ES līdz 2030. gadam neto iekšzemes siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas samazina vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, kas ir pirmais solis ceļā uz mērķi panākt klimatneitralitāti līdz 2050. gadam.

Lai gan šā mērķa sasniegšanā būs jāpiedalās visām ekonomikas nozarēm, lauksaimniecībai un mežsaimniecībai – gan kā SEG, gan dabisku oglekļa piesaistītāju avotam – būs svarīga nozīme, lai līdz 2050. gadam panāktu oglekļneitralitāti.

Šajā kontekstā Regulas par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā (ZIZIMM) radušos siltumnīcefekta gāzu emisijām un piesaisti pārskatīšanas mērķis ir pavērst pretējā virzienā pašreizējo tendenci, proti, oglekļa piesaistītāju samazināšanos šajā nozarē.

Attiecībā uz 2026.–2030. gada laikposmu priekšlikumā ir paredzēts, ka **vispārējo 2030. gada mērķrādītāju SEG neto piesaistījumiem Savienībā, proti, 310 miljonus tonnu CO₂ ekvivalenta, sadala starp dalībvalstīm kā valstu ikgadējos mērķrādītājus**. No 2031. gada lauksaimniecības radītās emisijas, kas nav CO₂ emisijas (uz kurām pašlaik attiecas Kopīgo centienu regula), un pašreizējā ZIZIMM nozare tiktu apvienotas jaunā AFOLU¹ pilārā, kura klimatneitralitātes mērķis ES mērogā būtu piemērojams 2035. gadā.

Vides padomē notika trīs politikas debates (2021. gada oktobrī, decembrī un 2022. gada martā). Šā Lauksaimniecības padomei iesniegtā dokumenta mērķis ir dot ieguldījumu politikas debatēs, lai veicinātu notiekošās diskusijas saskaņā ar darbu, kas veikts kopējās lauksaimniecības politikas pārskatīšanas laikā, un saistībā ar stratēģiju "No lauka līdz galdam", Biodaudzveidības stratēģiju un jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam.

Ņemot vērā šos apsvērumus, šīs politikas debates ir ierosināts strukturēt ap šādiem punktiem.

1. Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē radušos SEG emisiju un piesaistījumu ziņošanas metožu saskaņošana un katras dalībvalsts īpatnību ņemšana vērā.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības zeme aizņem attiecīgi 40,9 % un 39,8 % no Eiropas Savienības teritorijas. Tomēr lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantotās zemes lielums, kvalitāte un īpatsvars dažādās valstīs ievērojami atšķiras, un tas ierobežo vai palielina katras dalībvalsts spēju piedalīties kolektīvajos SEG piesaistes centienos.

¹ AFOLU: lauksaimniecība, mežsaimniecība un citāds zemes izmantojums. Šī nozare ietver pašreizējo ZIZIMM nozari (meža zemes, aramzemes, zālāji, mitrāji, apdzīvotas teritorijas un citas zemes) un pašlaik Kopīgo centienu regulā ietverto lauksaimniecības daļu, kas nerada CO₂ emisijas.

Komisija uzskata, ka, ņemot vērā šīs valstu īpatnības, būtu jārada iespēja taisnīgi sadalīt katrai dalībvalstij piešķirtos centienus.

Diskusijās Padomē Komisija varēja precizēt vairākus metodoloģiskus jautājumus savā priekšlikumā, ņemot vērā vairāku dalībvalstu jautājumus par nenoteiktību saistībā ar oglekļa piesaistītāju aprēķināšanu un valstu inventarizācijas datu apkopošanu. Metodoloģiskie uzlabojumi inventarizācijā laika gaitā, visticamāk, būtiski ietekmēs SEG piesaistītāju aprēķinus lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē. Lai risinātu šo problēmu, Komisijas priekšlikumā ir paredzēts "tehniskas korekcijas" mehānisms.

Vairākas delegācijas aicina nodrošināt lielāku elastību, lai sasniegtu savu valsts mērķi.

2. Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei raksturīgo klimatisko un bioloģisko apdraudējumu ņemšana vērā.

Lauksaimniecība un ZIZIMM nozare pēc būtības ir pakļautas daudziem dabas un bioloģiskiem apdraudējumiem, kas, paredzams, palielināsies klimata pārmaiņu dēļ. Ārkārtēji laikapstākļi (sals, sausums, mežu ugunsgrēki, vētras u. c.) spēcīgi ietekmēs dalībvalstu zemes nozares oglekļa piesaistītājus. Šajā sakarā Komisijas priekšlikumā ir iekļauti elastības mehānismi, jo īpaši, lai ņemtu vērā dalībvalstu mežsaimniecības īpatnības, nozares ikgadējās atšķirības vai ar dabiskiem traucējumiem saistītās svārstības.

Padomes darba grupā vairākas delegācijas lūdza skaidrojumu par dabisko traucējumu iekļaušanu elastības mehānismos un to atbilstības nosacījumiem. Tās aicināja pienācīgi ņemt vērā dabas un bioloģisko apdraudējumu ietekmi uz lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru SEG piesaistes spēju, piemēram, ārkārtējus notikumus (vētras, ugunsgrēkus, kaitēkļus, sausumu) un klimata pārmaiņu ilgtermiņa ietekmi. Tās arī uzsvēra, ka ir vajadzīga lielāka elastība gada mērķu noteikšanā.

3. AFOLU nozares izveide, kurā iekļautas lauksaimniecības radītās emisijas, kas nav CO₂ emisijas (metāns, slāpekļa oksīds), ar kopēju mērķi – panākt oglekļneitralitāti 2035. gadā.

Pārskatīšanas projektā ir paredzēts no 2031. gada izveidot AFOLU pīlāru, kurā apvienotas CO₂ emisijas un piesaistījumi, kas rodas zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā, mežsaimniecībā, lauksaimniecības augsnēs un biomasā (pašlaik ZIZIMM ietvaros) un lauksaimniecībā, kas nerada CO₂ (pašlaik Kopīgo centienu regulas ietvaros)². Ar šo vienoto satvaru Komisijas mērķis ir uzlabot dažādu publisku zemes apsaimniekošanas politiku saskaņotību un integrāciju, tādējādi ļaujot labāk atzīt lauksaimniecības un ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas nozīmi ES klimata politikā.

Šajā sakarā Komisija savā priekšlikumā uzsvēra, cik vērtīgi ir atbalsta un stimulu mehānismi lauksaimniekiem un mežsaimniekiem, lai tie varētu samazināt emisijas un palielināt oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu savās zemēs vai savos mežos.

Attiecībā uz laikposmu pēc 2030. gada – saistībā ar 2035. gadam izvirzītā neitralitātes mērķa sadalījumu – dalībvalstīm ir pienākums līdz 2024. gada jūnijam sniegt ieguldījumu kopējā mērķrādītāja sasniegšanā un savos atjauninātajos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos parādīt, kā tās plāno to sasniegt. Ņemot vērā iesniegtos plānus, Komisija līdz 2025. gada beigām ierosinās atsevišķu dalībvalstu mērķrādītājus un ES mēroga pasākumus laikposmam pēc 2030. gada. Dalībvalstu individuālie mērķrādītāji laikposmam pēc 2030. gadam būs pakļauti ietekmes novērtējumam, un šajā sakarā tiks sagatavots jauna tiesību akta priekšlikums.

Ņemot vērā šos elementus, ministri tiek aicināti paust savu viedokli par šādiem jautājumiem:

² No AFOLU nozares tiktu izslēgtas tikai lauksaimniecības radītās emisijas, kas saistītas ar enerģijas izmantošanu.

- 1. Cik lielā mērā būtu jāsaskaņo inventarizācijas sagatavošanas metodes, lai nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret dalībvalstīm, vienlaikus ņemot vērā katras valsts lauksaimniecības un mežsaimniecības īpatnības?*
 - 2. Vai uzskatāt, ka Komisijas priekšlikums ļauj pienācīgi ņemt vērā dabiskos traucējumus, novērtējot dalībvalstu centienus sasniegt savus mērķus?*
 - 3. Cik lielā mērā vienota AFOLU pīlāra izveide, kurā apvienotas visas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares emisijas un piesaistījumi un kura mērķis ir panākt AFOLU neitralitāti 2035. gadā, uzlabo zemes apsaimniekošanas politikas saskaņotību?*
-